

УДК 332.13:330.322:630*9

А. І. Карпук,

д. е. н., доцент, директор,

відокремлений підрозділ НУБіП України "Боярська лісова дослідна станція", м. Київ

О. М. Дзюбенко,

к. е. н., начальник,

Черкаське обласне управління лісового та мисливського господарства, м. Черкаси

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ: РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

А. Karpuk,

Doctor of Economics, senior lecturer, principal, separate division of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine "Boyarka forest research station", Kyiv

O. Dzyubenko,

Ph.D. in Economics, chief, Cherkasy Forestry and Hunting Department, Cherkasy

INVESTMENT PROCESSES IN FORESTRY MANAGEMENT: REGIONAL PECULIARITIES

У статті обґрунтовується доцільність активізації інвестиційних процесів у лісовому господарстві з огляду на існуючий дефіцит бюджетного фінансування та наявні інституціональні обмеження щодо диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення. Аналізуються основні тенденції фінансування капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на державних лісогосподарських підприємствах Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства. Запропоновано перспективні напрями активізації інвестиційної діяльності державних лісогосподарських підприємств із врахуванням політики регулювання ринків необробленої деревини та рівня доступності кредитних ресурсів фінансово-банківських установ.

The article substantiates the expediency to activate investment processes in forestry management in view of an existing budgetary funding gap and present institutional restrictions as to the diversification of investment provision sources. The main trends of funding capital disbursements for the purchase of production facilities, automobiles, equipment, machines and mechanisms at state forestry enterprises of Cherkasy Forestry and Hunting Department have been analysed. Future-leaning directions of activation of the investment activities of state forestry enterprises with due regard to the policy of unprocessed timber market regulation and the availability of banking and financial institutions credit resources have been suggested.

Ключові слова: інвестиційні процеси, інвестиції, лісове господарство, бюджетне фінансування, капітальні видатки, основні засоби.

Key words: investment processes, investments, forestry management, budgetary funding, capital disbursements, main tools.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

На переважній більшості державних лісогосподарських підприємств спостерігається високий рівень фізичного спрацювання та морального старіння основних засобів як у лісовому господарстві, так і у переробних підрозділах. Така ситуація зумовлена тим, що бюджетне фінансування спрямовується в основному на лісовідновлення, а фінансування капітальних видатків залежить від рівня ефективності госпрозрахункової діяльності постійних лісо-

користувачів. Економічна криза 2008 року, яка стала наслідком світової фінансової кризи, негативним чином вплинула і на інвестиційну активність державних лісогосподарських підприємств, оскільки значно звузилася ділова активність у суміжних сегментах діяльності, які виступали споживачами лісогосподарської продукції.

Необхідно зазначити, що одним з вагомих джерел збільшення прибуткових надходжень виступав експорт лісогосподарської продукції, в тому числі необробленої деревини. Введення мораторію на експорт необробленої деревини у короткостроковій та середньостроковій перспективі може позбавити державні лісогосподарські

підприємства частини прибуткових надходжень, що зменшить величину реінвестованого прибутку в оновлення лісогосподарського та деревообробного обладнання. Значною мірою інвестиційна спроможність лісогосподарських підприємств визначається рівнем лісистості і відповідно наявною породно-віковою структурою, які значно різняться в розрізі регіонів України. Тому активізація інвестиційних процесів у лісовому господарстві має враховувати регіональні особливості лісозабезпеченості та розвитку лісогосподарської інфраструктури.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Актуальні проблеми активізації інвестиційних процесів у лісовому господарстві, зокрема визначення регіональних пріоритетів інвестування лісогосподарських та лісоохоронних проектів, а також проектів модернізації деревообробного обладнання розглядаються у працях Н. Василик, В. Голяна, Т. Данько, Г. Ільницької-Гикавчук, В. Полюги, М. Римара, І. Синякевича, О. Шубалого та багатьох інших [1—3; 6—8], але увага в основному зосереджується на внутрішніх джерелах інвестування та на традиційних методах інвестиційного забезпечення, які передбачені державними програмами.

При виборі пріоритетів активізації інвестиційних процесів у лісовому господарстві, на думку В. Полюги, Д. Полюги та Б. Бея, необхідно виходити з того, що ліс має особливе значення для підвищення рівня забезпеченості держави та населення лісогосподарською продукцією та покращення за рахунок збільшення площ лісових насаджень стану навколишнього природного середовища. Розвиток лісогосподарського комплексу потребує як реалізації проектів нарощення лісоресурсного потенціалу, так і впровадження сучасних технологій деревообробки. Актуальність такого завдання посилюється у зв'язку з недостатністю бюджетного фінансування лісовідновлювальних робіт, охорони, боротьби зі шкідниками, дефіцитом інвестиційних ресурсів державних лісогосподарських підприємств та обмеженістю інвестиційних можливостей приватних лісопереробних підприємств [6].

На переконання Т. Данько, в умовах економічної дестабілізації про повноцінне фінансове забезпечення програм з охорони та відтворення лісових ресурсів говорити важко, особливо через призму фінансових активів централізованих і децентралізованих грошових фондів держави. Нині першочерговим є вибір, відпрацювання та застосування передових форм і методів бюджетування та фінансування інвестиційного стимулювання лісогосподарської сфери з огляду на обмеженість фінансових ресурсів і необхідність досягнення позитивного економічного ефекту за досить незначних витрат.

Йдеться не лише про необхідність акумулювання істотних обсягів грошових коштів на засадах досягнення стратегічних орієнтирів збереження лісового фонду держави, а й про впровадження адекватних механізмів цільового фінансування, пільгового кредитування та довготермінового інвестування з метою досягнення задекларованих нормами українського законодавства цілей збереження, розширеного відтворення та раціонального використання лісових ресурсів [2].

На думку Г. Ільницької-Гикавчук, у лісове господарство інвестиції надходять вкрай недостатньо. Основними причинами чого є нестабільність і недосконалість законодавства, фінансово-кредитної системи, зменшення обсягів бюджетного фінансування, тривалий термін окупності інвестицій, значна залежність галузі від природних та антропогенних чинників, складність умов розташування та експлуатації лісів, низька прибутковість природоохоронних лісів. Іноземні інвестиції надходять у лісове господарство

у вигляді грантів на реалізацію певних проектів, метою яких є реформування лісового господарства, забезпечення сталого розвитку галузі, зважаючи на важливе значення лісових ресурсів в еколого-економічній безпеці [3].

Така ситуація з інвестиційним забезпеченням лісового господарства потребує розширення спектра джерел та форм інвестиційного забезпечення відновлення, відтворення та охорони лісоресурсного потенціалу та модернізації і реконструкції виробничо-технічної бази лісогосподарського виробництва.

ЦІЛІ СТАТТІ

Цілями статті є визначення пріоритетів активізації інвестиційних процесів у лісовому господарстві з врахуванням регіональних особливостей лісозабезпеченості та розширення внутрішніх джерел та динаміки фінансування капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на державних лісогосподарських підприємствах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Незважаючи на те, що лісова галузь протягом останніх років характеризується певним зростанням, більш глибокий її аналіз свідчить про наявність багатьох проблем, зокрема і в контексті залучення інвестицій. Лісове господарство, як ніколи, потребує фінансових ресурсів на інвестиційні цілі.

Інвестиційна діяльність у сфері лісового господарства має базуватися на ряді фундаментальних принципів, які сприятимуть раціональному та невиснажливому лісокористуванню. Основними принципами інвестиційної діяльності в лісовому господарстві повинні бути: цільовий характер інвестування; диверсифікація джерел інвестування; дотримання принципу невиснажливого безперервного комплексного лісокористування; узгодженість економічних, екологічних та соціальних цілей інвестування; державна підтримка і сприяння інвестуванню в лісове господарство; врахування комплексної еколого-економічної ефективності інвестування відтворення лісових ресурсів; збереження біорізноманіття і підтримка корисних функцій лісу.

Основним кроком у системі заходів із удосконалення інвестиційної політики у сфері лісогосподарського виробництва має стати покращення інвестиційного клімату шляхом імплементації у вітчизняну практику апробованих за кордоном управлінських методів, упорядкування національного ринку лісопродукції та стимулювання лісогосподарських підприємств до збільшення інвестиційних вливань у нарощення лісоресурсного потенціалу [6].

Прикметними рисами інвестиційні процеси відзначаються на державних лісогосподарських підприємствах Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства (ОУЛМГ). За період з 2011 по 2015 роки на більшості підприємств активно проходять процеси фінансування капітальних вкладень у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів, де найбільшу питому вагу займають капітальні вкладення у лісоексплуатаційну техніку.

За період з 2011 по 2015 рік у динаміці капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ спостерігався висхідний тренд. Найбільш значне зростання обсягу капітальних видатків на придбання виробничого обладнання автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ спостерігалось у 2015 році порівняно з 2014 роком (більш ніж у 3 рази) (рис. 1).

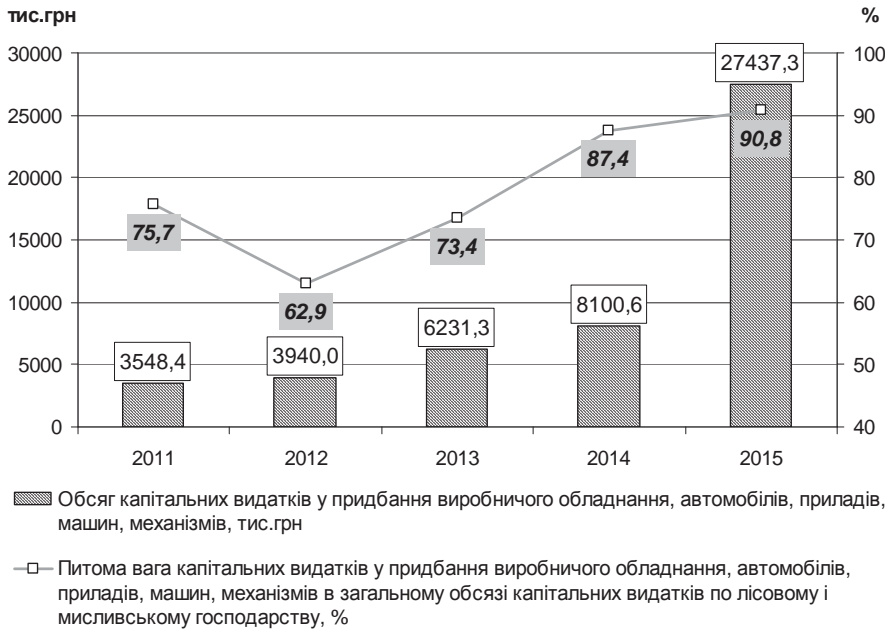

Рис. 1. Капітальні видатки на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на державних лісгосподарських підприємствах Черкаського ОУЛМГ

Джерело: розраховано за даними Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Позитивним моментом також є зростання питомої ваги капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ в загальному обсязі капітальних видатків по лісовому і мисливському господарству. Якщо у 2011 році цей показник становив 75,7%, у 2014 — 87,4 %, то у 2015 році він збільшився до 90,8%. Це є свідченням позитивних зрушень в структурі капітальних

видатків, оскільки зростає питома вага у придбання активної частини основних засобів, що вже у середньостроковій перспективі сприятиме підвищенню ефективності виробничо-господарської діяльності як безпосередньо у лісовому господарстві, так і у переробних підрозділах державних лісгосподарських підприємств.

Проявом позитивних зрушень щодо оновлення основного капіталу лісового господарства є зростання обсягів капітальних видатків у придбання лісгосподарської техніки. Якщо у 2011 році обсяг капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки склав 407,2 тис. грн., у 2012 — 340 тис. грн., у 2013 — 949,6 тис. грн., у 2014 — 1999,6 тис. грн., то у 2015 році він зріс до 10368,7 тис. грн. (рис. 2).

За аналізований період також відбулося збільшення питомої ваги капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки в загальному обсязі капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ: у 2011 році цей показник становив — 11,5 %, у 2013 — 15,2 %, у 2014 — 24,7 %, а у 2015 — 37,8 %. Така динаміка капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки свідчить про те, що інвестиційна діяльність на підприємствах Черкаського ОУЛМГ значною мірою зорієнтована не лише на модернізацію матеріально-технічної бази переробних підрозділів, а й на оновлення парку основних засобів безпосередньо у лісовому господарстві.

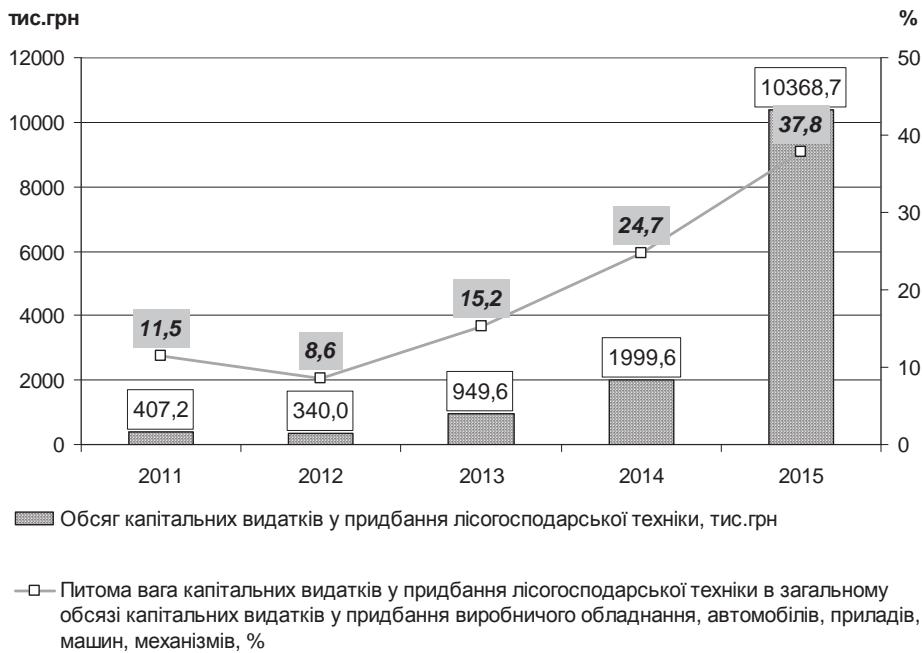

Рис. 2. Капітальні видатки на придбання лісгосподарської техніки та їх питома вага в загальному обсязі капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на державних лісгосподарських підприємствах Черкаського ОУЛМГ

Джерело: розраховано за даними Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

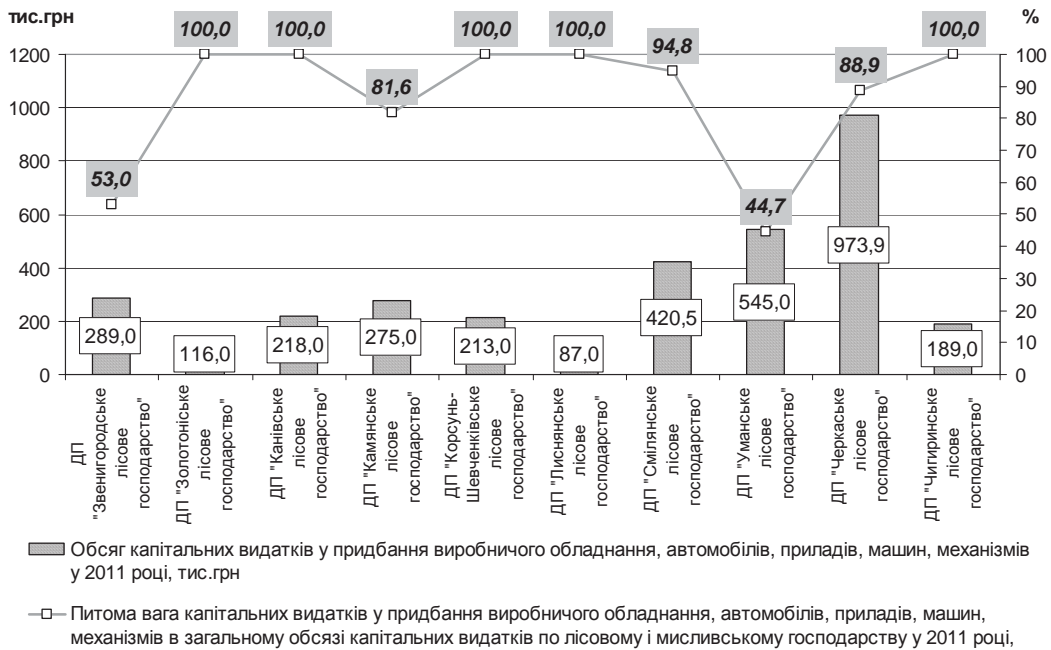

Рис. 3. Капітальні видатки на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів в розрізі державних лісгосподарських підприємств Черкаського ОУЛМГ у 2011 році

Джерело: розраховано за даними Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

У 2011 році найбільший обсяг капітальних видатків на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ спостерігався на ДП "Звенигородське лісове господарство" (289 тис. грн.), ДП "Кам'янське лісове господарство" (275 тис. грн.), ДП "Смілянське лісове господарство" (420,5 тис. грн.), ДП "Уманське лісове господарство" (545 тис. грн.), ДП "Черкаське лісове господарство" (973,9 тис. грн.). На 5 із 10 державних лісгосподарських підприємств капітальні видатки на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів

становили 100% капітальних видатків по лісовому та мисливському господарству в цілому. Найнижче значення даного показника мало місце на ДП "Звенигородське лісове господарство" (53 %) та ДП "Уманське лісове господарство" (44,7 %) (рис. 3).

У 2015 році найбільші обсяги капітальних видатків на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ спостерігалися в ДП "Звенигородське лісове господарство" (2148 тис. грн.), ДП "Кам'янське лісове господарство" (4935 тис. грн.), ДП "Смілянське лісове господарство" (4610 тис. грн.), ДП "Уманське лісове господарство" (6533 тис. грн.), ДП "Черкаське лісове господарство" (3136 тис. грн.), ДП "Чигиринське лісове господарство" (1050 тис. грн.).

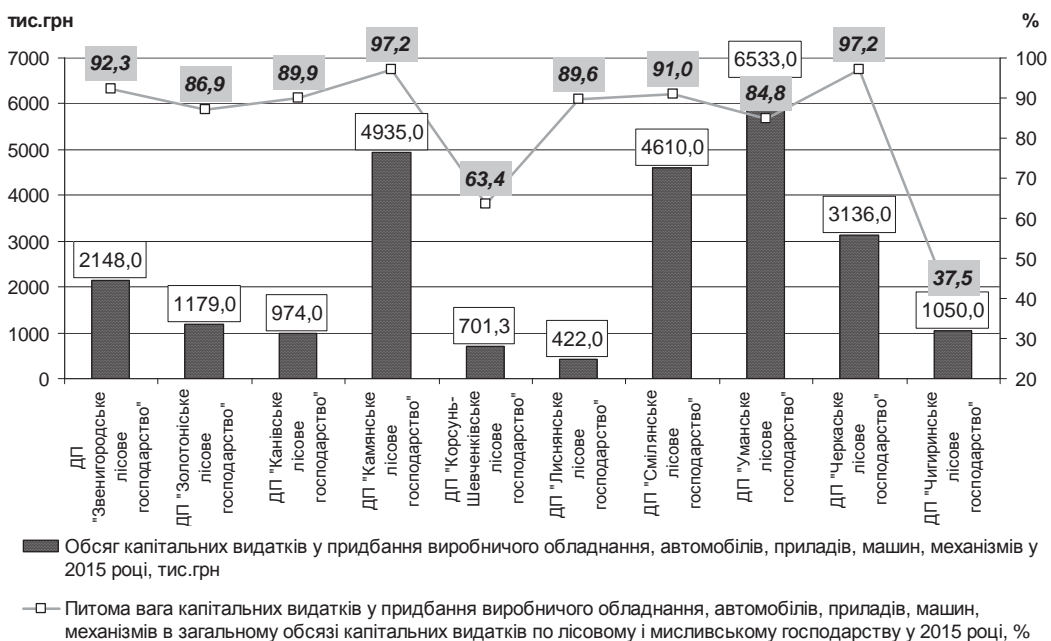

Рис. 4. Капітальні видатки на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів у розрізі державних лісгосподарських підприємств Черкаського ОУЛМГ у 2015 році

Джерело: розраховано за даними Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

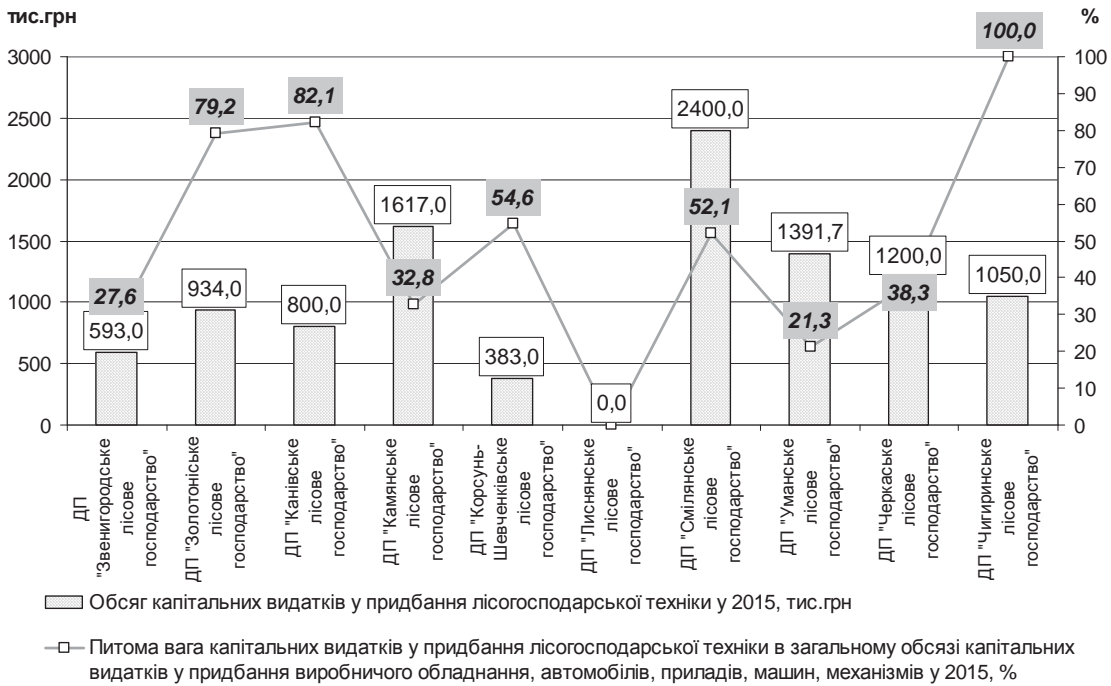

Рис. 5. Капітальні видатки на придбання лісгосподарської техніки в розрізі державних лісгосподарських підприємств Черкаського ОУЛМГ у 2015 році

Джерело: розраховано за даними Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

ство" (4610 тис. грн.), ДП "Уманське лісове господарство" (6533 тис. грн.) та на ДП "Черкаське лісове господарство" (3136 тис. грн.). Найбільша питома вага даної складової капітальних видатків по лісовому та мисливському господарстві у 2015 році спостерігалася на ДП "Звенигородське лісове господарство" (92,3%), ДП "Кам'янське лісове господарство" (97,2%), ДП Черкаське лісове господарство" (97,2%) (рис. 4).

Найнижче значення показника питомої ваги капітальних видатків на придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ в загальному обсязі капітальних видатків по лісовому та мисливському господарству спостерігалось на ДП "Корсунь-Шевченківське лісове господарство" (63,4%) та на ДП "Чигиринське лісове господарство" (37,5%). Тобто у 2015 році порівняно з 2011 роком високі показники фінансування придбання виробничого обладнання зберегли ДП "Смілянське лісове господарство", ДП "Уманське лісове господарство" та ДП "Черкаське лісове господарство". Відбулися структурні зрушення у 2015 році порівняно з 2011 роком стосовно питомої ваги капітальних видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ в загальній величині капітальних видатків по лісовому та мисливському господарству.

У 2011 році значні обсяги капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки спостерігалися лише на ДП "Черкаське лісове господарство" (289 тис. грн.). Натомість у 2015 році переважна більшість державних лісгосподарських підприємств Черкаського ОУЛМГ здійснювала фінансування капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки. Найбільші значення відповідних показників спостерігалися на ДП "Кам'янське лісове господарство" (1617 тис. грн.), ДП "Смілянське лісове господарство" (2400 тис. грн.), ДП "Уманське лісове господарство" (1391,7 тис. грн.).

Також слід зазначити, що у 2015 році найвищі значення питомої ваги капітальних видатків на придбання лісгосподарської техніки в загальному обсязі капітальних

видатків у придбання виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин, механізмів на підприємствах Черкаського ОУЛМГ мали місце на ДП "Золотоніське лісове господарство" (79,2%), ДП "Канівське лісове господарство" (82,1%), ДП "Корсунь-Шевченківське лісове господарство" (54,6%), ДП "Чигиринське лісове господарство" (100%) (рис. 5).

Для нарощення обсягів виробництва лісгосподарської продукції з високою часткою доданої вартості та підвищення її конкурентоспроможності на державних лісгосподарських підприємствах Черкаського ОУЛМГ важливого значення набуває модернізація, реконструкція та технічне переоснащення лісгосподарської техніки та виробничої бази деревообробних підрозділів. Одним з гальмівних чинників щодо нарощення обсягів інвестиційного забезпечення модернізації та реконструкції основного капіталу лісового господарства та деревообробних підрозділів виступають інституціональні обмеження щодо залучення приватних інвестицій у розширене відтворення основних засобів [4; 5].

Дієвим методом прискореного оновлення парку лісгосподарської техніки та деревообробного обладнання могли б стати лізингові угоди, перевагами яких виступає поступове погашення вартості сучасного високотехнологічного обладнання і тим самим уникнення перебоїв в роботі лісгосподарських та переробних підрозділів державних лісгосподарських підприємств.

У нинішніх умовах, коли має місце висока імовірність зниження у короткостроковій та середньостроковій перспективі прибуткових надходжень внаслідок введення маторію на експорт необробленої деревини, потребують інституціоналізації нові форми та методи інвестиційної діяльності державних лісгосподарських підприємств. У нинішніх умовах, коли процентні ставки за кредитні ресурси комерційних банків є невідомими для переважної більшості лісокористувачів, доцільно забезпечити за рахунок коштів державного бюджету часткову компенсацію процентних ставок комерційних банків під кредити, які надаються для модернізації, реконструкції, оновлення та

технічного переоснащення основного капіталу лісогосподарської та деревообробної діяльності державних лісогосподарських підприємств.

Також в умовах ринкової економіки посилюються суперечності між суспільними та приватними інтересами у сфері інвестування у лісогосподарське виробництво. Держава повинна забезпечувати пріоритет суспільних інтересів і достатній рівень інвестування тих заходів, котрі забезпечують сталий розвиток лісового господарства. Причому інвестиційна складова лісової політики України має стати невід'ємним елементом системи економічного регулювання лісозбереження. Для цього варто акцентувати увагу не лише на аспектах фінансового характеру, але й на законодавчому підґрунті, що регламентує комплекс відносин у межах збалансування комерційних інтересів використання лісу із суспільними інтересами його збереження і відтворення [2, с. 153].

Зрозумілим є факт того, що у зв'язку із важливою економічною, соціальною та екологічною цінністю лісу постійні лісокористувачі мають залишатися у державній формі власності, щоб усунути ризики, пов'язані з відчуженням населення від лісових благ. При цьому, як показує практика, господарювання інших країн державні підприємства мають бути повноцінними учасниками інвестиційного ринку, що сприятиме подоланню перманентного дефіциту капітальних вкладень і забезпечить поступову модернізацію та реконструкцію основного капіталу лісового господарства та деревообробних підрозділів державних лісогосподарських підприємств.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Регіони України відзначаються неоднаковим рівнем лісозабезпеченості, що вирішальною мірою впливає на інвестиційний потенціал лісового господарства окремих територій. Бюджетне фінансування лісогосподарського виробництва є недостатнім, тому реалізація пріоритетів інвестиційного забезпечення виробничо-технічної бази державних лісогосподарських підприємств знаходиться в прямій залежності від рівня ефективності їх виробничо-господарської діяльності. Пріоритетними напрямами активізації інвестиційних процесів на державних лісогосподарських підприємствах мають стати інструменти здешевлення державою кредитних ресурсів для лісогосподарських підприємств через часткову компенсацію банкам відсоткових ставок, а також удосконалення інституціонального підґрунтя та фінансового забезпечення укладання лізингових угод щодо придбання лісогосподарської техніки та деревообробного обладнання. В короткостроковій перспективі необхідно надати менеджменту державних лісогосподарських підприємств більше повноважень щодо їх входження на ринок позикового капіталу та участі в реалізації міжнародних інвестиційних проєктів.

Література:

1. Голян В.А. Механізм стимулювання розвитку лісоресурсної сфери: [монографія] / В.А. Голян, О.М. Шубалий, Н.М. Василик. — Луцьк: Твердиня, 2012. — 376 с.
2. Данько Т.І. Фінансово-інвестиційне забезпечення збалансованого лісокористування в Україні / Т.І. Данько // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: зб. наук.-техн. пр. — Львів: РВВ НЛТУ України, 2010. — Вип. 20.12. — С. 149—153.
3. Ільницька-Гикавчук Г.Я. Ефективність інвестування відтворення лісових ресурсів / Г.Я. Ільницька-Гикавчук // Проблеми модернізації лісоресурсної сфери в контексті просторового розвитку: наук.-практ. конф.,

20 квітня 2007 р. — К.: РВПС України НАН України, 2007. — С. 211—215.

4. Карпук А.І. Держано-приватне партнерство у лісовому господарстві: інноваційно-інвестиційний аспект / А.І. Карпук // Інвестиції: практика та досвід. — 2011. — № 21. — С. 10—13.

5. Карпук А.І. Економічне регулювання лісокористування в ринкових умовах: [монографія] / А.І. Карпук; КМ України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Луцьк: Твердиня, 2012. — 490 с.

6. Полюга В.О. Проблеми інвестування в основний капітал підприємств лісового господарства регіону / В.О. Полюга, Д.М. Полюга, Б.Б. Беля // Соц.-ек. проблеми сучас. періоду України, 2013. Вип. 5 (103). — С. 117—126.

7. Римар М. Оподаткування в системі фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в умовах євроінтеграції / М. Римар, Г. Ільницька-Гикавчук // Вісник НУВГП: зб. наук. пр. — № 4. — Рівне, 2006. — С. 408—413.

8. Синякевич І. Лісове господарство України в XXI ст.: сценарії розвитку / І.Синякевич, І.Соловій, А.Дейнека // Економіка України. — 2007. — № 9. — С. 72—81.

References:

1. Golyan, V.A. Shubalyu, O.M. Vasylyk, N.M. (2012), Mekhanizm stymulyuvannya rozvytku lisoresursnoyi sfery [Incentive mechanism of forest-resource field]. Luts'k, Tverdunya, 376 p. [in Ukrainian].

2. Dan'ko, T.I. (2010), Finansovo-investytsiynе zabezpechennya zbalansovanoho lisokorystuvannya v Ukraini [Financial and investment support for sustainable forest management in Ukraine]. Naukovyy visnyk Natsional'noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrayiny, L'viv, RVV NLTU Ukrayiny, no. 20.12, pp. 149—153 [in Ukrainian].

3. Il'nyts'ka-Hykavchuk, H.Ya. (2007), Efektyvnist' investuvannya vidtvorennya lisovykh resursiv [The effectiveness of investment in forest resources restoration]. Problemy modernizatsiyi lisoresursnoyi sfery v konteksti prostorovoho rozvytku, nauk.-prakt. konf., 20 kvitnya 2007, Kyiv, RVPS Ukrayiny NAN Ukrayiny, pp. 211—215 [in Ukrainian].

4. Karpuk, A.I. (2011), Derzhano-privatne partnerstvo u lisovomu hospodarstvi: innovatsiyno-investytsiynyy aspekt [Public-private partnership in forestry management: innovative and investment aspect]. Investytsiyni: praktyka ta dosvid, no. 21, pp. 10—13 [in Ukrainian].

5. Karpuk, A.I. (2012), Ekonomichne rehulyuvannya lisokorystuvannya v rynkovykh umovakh [Economic regulation of forest management under the market conditions]. KМ Ukrayiny, Nats. un-t bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrayiny, Luts'k, Tverdunya, 490 p. [in Ukrainian].

6. Polyuha, V.O. Polyuha, D.M. Belya, B.B. (2013), Problemy investuvannya v osnovnyy kapital pidpryyemstv lisovoho hospodarstva rehionu [Problems of investment in fixed assets of region's Forestry enterprises]. Sots.-ek. problemy sучас. periodu Ukrayiny, vol. 5 (103), pp. 117—126 [in Ukrainian].

7. Rymar, M. Il'nyts'ka-Hykavchuk, H.Ya. (2006), Opodatkuvannya v systemi finansovoho zabezpechennya rozvytku lisovoho hospodarstva v umovakh yevrointehratsiyi [Taxation in the system of financial provision for forestry management development in terms of European integration]. Visnyk NUVHP, zb. nauk. pr. no. 4, Rivne, pp. 408—413 [in Ukrainian].

8. Synyakevych, I. Soloviy, I. Deyneka, A. (2007), Lisove hospodarstvo Ukrayiny v XXI st.: stsenariyi rozvytku [Forestry management in Ukraine in the XXI century]. Ekonomika Ukrayiny, no. 9, pp. 72—81 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.03.2017 р.